

на церковнитѣ книги требуваше да го науче, чи тия: „аѣ, та, то, тѣ“ — нищо друго не сж, освѣнъ староцерковното: „тѣ, та, то, тѣ.“ — Така и французскитѣ, и италианскитѣ, и на другитѣ народи, що считатѣ за бащининъ языкъ латинскитѣ, членоветѣ нищо друго не сж, освѣнъ латинското мѣстоимение: ille, illa, illud.¹⁾ — Затова г. Андреовъ наречи членоветѣ: „прилоги.“²⁾ — Ако г. Христаки и сѣки другий погледне въ горѣреченото издание на Остромировото евангелие, ше ся увѣри и за членоветѣ и за ж и ѣж, и неволно ше ся согласи съ правото дѣло. Вмѣсто да изфжрля отъ граматикжтж си членоветѣ и юсоветѣ, по-добрѣ бѣще да изфжрли причастието, което нѣма говорнийатъ языкъ; но защото ся случатъ причастия, нека ги наречемъ имена прилагателни. За старобългарскитѣ падежи согласни сми да ся удержатъ и тѣ съ новитѣ, защото ся сохранихж въ притчитѣ и пѣснитѣ и защото облегчаватъ писанието.

Това Христакиево послѣдно афорическо изрѣчение за членоветѣ, виде ся, послѣдова г. К. Фотиновъ, който такожде до 1845 годинж пишаше съ членове, а сега ся яви противникъ на тѣхъ, както пише въ Любословието си (20 стр., февр. 1848). Но и другий новий сорежнователъ г. П. Г. Пиперовъ показа ся съ Христакиевото мнѣние на литературното поприще. Движимъ отъ усердието (въ 1845 годинж, Виена) издади бжлгарскитѣ преводъ на пжрвата часть Телемаха. Но и тия филологи, надявами ся, да познаятъ наедно съ г. Христаки погрѣшкжтж си и да ся соединятъ въ общото стадо, дѣто така могатъ, като родолюбци, много добро да направятъ за просвѣщението ни.

Но да не помислите, любезни соотечественици! чи ми ся обявлявами хвалители на Андреовата граматика; не,—право—не. Ми говоримъ това, що е право, то е, чи той шествува въ главнийатъ составъ,³⁾ въ старобитнийатъ нашъ языкъ, затова граматиката му е предпочтителна, и ако той не измисляше, штоо однакожъ нѣма никакво сжщественое неудобство, нови имена, както; „прилогъ, мѣстоиме, свѣзка,⁴⁾ сегашно, капка, питка бѣлежка“⁵⁾ и пр.; ако отъдѣляваше членъатъ отъ името и направляше и склонение особно безъ членъатъ;

¹⁾ Онзи, онази, онова. ²⁾ Приложения, притурки, прилози. ³⁾ Съставна часть. ⁴⁾ Сврѣзка. ⁵⁾ Издирвателна (обяснителна) бележка.